

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ПРИЙОМУ НА НАВЧАННЯ НА ДРУГИЙ (ТРЕТІЙ) КУРС
(З НОРМАТИВНИМ ТЕРМІНОМ НАВЧАННЯ НА ВАКАНТНІ МІСЦЯ)
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ» (6.030508 «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»)**

м. Мукачєво – 2017

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (напрямку підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»). Прийом абітурієнтів, які здобули ОКР молодший спеціаліст, для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит») проводиться за результатами фахового вступного випробування. Воно відбувається в усно-письмовій формі.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для опанування обов'язкових і вибіркових дисциплін за програмою підготовки фахівця освітнього ступеню «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (6.030508 «Фінанси і кредит»).

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки освітнього ступеню «Бакалавр», абітурієнти повинні мати освіту ОКР молодший спеціаліст за напрямом 5.03050801 «Фінанси і кредит» або іншим напрямом підготовки (за умови успішного складання додаткового вступного випробування) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

До програми фахового вступного випробування включені такі основні дисципліни:

- «Фінанси»;
- «Макроекономіка»;
- «Мікроекономіка»;
- «Фінансова статистика»;
- «Міжнародна економіка»;
- «Історія економіки та економічної думки».

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

3.1. Теми навчального матеріалу

3.1.1. «ФІНАНСИ»

Тема 1. Генезис та еволюція фінансів

Історичний аспект виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна категорія. Соціально-економічна сутність і функції фінансів.

Тема 2. Сутність фінансів та їх функції

Сутність фінансів. Фінанси – економічна категорія товарного виробництва. Грошовий характер фінансових відносин. Межі фінансів у системі товарно-грошових відносин. Специфічні ознаки фінансів. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Визначення фінансів. Необхідність фінансів в умовах товарного виробництва. Причини, що породжують функціонування фінансів. Фонди коштів як основна форма задоволення суспільних потреб, їх особливості. Зміст фінансів, види фінансових відносин. Угрупування фінансових відносин. Функції фінансів як прояв їх сутності. Розподільна (перерозподільна) функція фінансів, її зміст. Об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу, його види. Контрольна функція фінансів. Розвиток функцій фінансів в умовах ринкової економіки.

Тема 3. Фінансова система держави

Загальне поняття фінансової системи України. Склад фінансової системи України за сферами і ланками: взаємозв'язок і взаємозалежність. Загальнодержавні фінанси; фінанси підприємств; місцеві фінанси; страхування; фінансовий ринок і міжнародні фінанси – основні сфери фінансової системи України. Організаційні та економічні основи функціонування фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи: їх стисла характеристика. Роль фінансової системи в здійсненні суспільного виробництва. Основні причини, що знижують роль і значення фінансової системи в розвитку ринкових відносин і соціально-економічному розвитку України. Органи і фінансові інститути управління фінансовою системою в Україні: їх функції, завдання, права й обов'язки.

Тема 4. Фінансові ресурси держави

Поняття фінансових ресурсів. Валовий внутрішній продукт (ВВП) – матеріальна основа формування централізованих і децентралізованих фондів коштів. Децентралізовані фінансові ресурси - головна форма забезпечення розширеного відтворення суб'єктів господарювання. Централізовані фінансові ресурси – економічна платформа функціонування держави. Джерела фінансових ресурсів: прибуток, податки, неподаткові платежі, відрахування в позабюджетні фонди; внески в державні фонди, надходження від ЗЕД, амортизація, доходи від

приватизації та ін. Формування позичкового капіталу, його взаємозв'язок з фінансовими ресурсами. Грошові доходи і заощадження населення в системі фінансових ресурсів. Використання страхового фонду як джерела фінансових ресурсів держави. Форми формування страхового фонду в умовах становлення в Україні ринкових механізмів. Проблеми відтворення, розподілу і використання фінансових ресурсів в Україні в умовах економічних перетворень: шляхи їх подолання.

Тема 5. Фінансова політика і фінансовий механізм

Зміст, значення і завдання фінансової політики. Фінансова стратегія і тактика. Взаємозв'язок фінансової політики й економіки. Умови, необхідні для успішної реалізації фінансової політики. Фінансове право і законодавство, необхідність їхнього удосконалення. Фінансовий механізм як інструмент реалізації фінансової політики, його склад і структура: вимоги, запропоновані до нього. Трансформація фінансового механізму під впливом реформ. Фінансова політика держави на сучасному етапі розвитку: її зміст. Економічне, соціальне і фінансове становище країни як основа для вироблення заходів в області фінансової політики. Взаємозв'язок економічної і фінансової політики: їхній вплив на фінансово-економічну стабільність підприємств, регіонів і держави в цілому. Зміст основних напрямків фінансової політики в Україні на сучасному етапі. Шляхи підвищення ефективності всіх елементів фінансового механізму в системі його впливу на процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів держави.

Тема 6. Фінансове право як елемент реалізації фінансової політики

Фінансове право: предмет, методи та зв'язок з іншими галузями права України. Фінансове право: предмет, методи та зв'язок з іншими галузями права України. Фінансова діяльність держави. Форми і методи фінансової діяльності держави. Принципи фінансової діяльності держави. Система органів, що здійснюють фінансову діяльність. Поняття і структура фінансової системи держави.

Принципи побудови фінансової системи. Фінансово-правові норми. Структура фінансово-правової норми.

Тема 7. Фінансове планування

Фінансове планування і прогнозування – основний елемент фінансового механізму. Зміст, значення і завдання фінансового планування. Зміна ролі фінансового планування в умовах ринкової економіки. Методи фінансового планування. Програмно-цільовий метод фінансового планування. Значення фінансових прогнозів. Балансовий метод, його вимоги. Методи розрахунків показників. Система фінансових планів, їх характеристика. Територіальне фінансове планування, його розвиток в умовах формування ринкових відносин і демократизації українського суспільства. Матеріально фінансова збалансованість: способи її досягнення в процесі фінансового планування.

Тема 8. Фінансовий контроль

Зміст і значення фінансового контролю. Специфіка фінансового контролю. Об'єкти й сфера застосування фінансового контролю. Механізм фінансового контролю в Україні в умовах становлення і розвитку ринкових відносин. Організація фінансового контролю: форми, види, методи. Органи, що здійснюють фінансовий контроль, їх права й обов'язки. Парламентський контроль. Специфіка контролю з боку фінансових органів, що контролюють служби і податкові адміністрації. Значення контролю для забезпечення своєчасної, повної мобілізації й ефективного використання фінансових ресурсів України. Аудиторський фінансовий контроль, його значення. Державна контрольно-ревізійна служба в Україні – головна ланка фінансового контролю. Рахункова палата Верховної Ради України, її функції і завдання. Перспективи розвитку фінансового контролю. Підвищення і посилення ролі та ефективності фінансового контролю в умовах трансформаційної економіки.

Тема 9. Бюджетна система і бюджетний устрій

Конституція України, Бюджетний Кодекс України – основні директивні документи, що регламентують механізм, функціонування бюджетної системи України на сучасному етапі. Поняття бюджетного устрою. Бюджетна система: її ланки і принципи побудови. Консолідований бюджет України. Бюджетний процес: його основні етапи. Бюджетні ресурси України: їх економічна оцінка. Бюджет держави – основна ланка його фінансової системи держави.

Тема 10. Бюджет як фінансовий план держави

Сутність бюджету і функції. Принципи побудови бюджету. Бюджетний механізм. Бюджетна класифікація і міжбюджетні відносини. Бюджетна політика: її зміст і механізм реалізації. Доходи і витрати державного бюджету України, умови їхнього росту. Роль державного бюджету України в соціально-економічному розвитку суспільства. Місцеві бюджети: механізм формування і виконання. Збалансованість бюджету – необхідна умова його стабільності і ефективності. Бюджетний дефіцит, причини його виникнення, форми покриття і шляхи подолання.

Тема 11. Управління фінансами

Загальне поняття про управління фінансами. Апарат органів управління фінансами як суб'єкт управління фінансами. Система фінансів – об'єкт управління фінансами. Фінансовий механізм і його місце в системі управління фінансами. Роль нормативних актів в управлінні фінансами. Стратегічне управління фінансами, його значення в умовах ринку. Органи управління фінансами, їх завдання, функції, права й обов'язки. Значення і роль Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України; Національного банку України; Рахункової Палати України; Української фондової біржі; Держдепартаменту з цінних паперів. Державне Казначейство України: необхідність їхнього створення в умовах трансформаційної економіки.

Комп'ютеризація та інформаційні системи управління фінансами. Роль місцевих фінансових органів і регіональних адміністрацій в управлінні фінансами

Тема 12. Фінанси підприємств

Сутність фінансів підприємств. Фінансові відносини підприємств. Функції фінансів. Грошові фонди і резерви підприємств. Фінансові ресурси підприємств. Принципи організації фінансів. Фінансовий механізм підприємства. Фінанси сфери матеріального виробництва – важлива частина фінансової системи України. Механізм взаємовідносин підприємств з бюджетною системою і державними цільовими фондами, необхідність його удосконалення. Фінанси невиробничої сфери: зміст і специфіка. Фінансові відносини невиробничої сфери їхньої групи. Особливості фінансів невиробничої сфери. Принципи бюджетного фінансування. Особливості змішаного планування і фінансування. Фінансово-господарський механізм у невиробничій сфері в умовах трансформації економіки і переходу до ринкових відносин: його удосконалювання. Зміст фінансів громадських об'єднань, характерні для них риси. Форми інвестування коштів. Фінанси: політичних партій; профспілкових організацій; добровільних суспільств; благодійних фондів. Джерела формування і напрямки використання їхніх фінансових ресурсів.

Тема 13. Організація фінансової роботи підприємства

Економічний зміст та принципи організації безготівкових розрахунків на підприємствах. Види рахунків, що відкриваються підприємствам у банках. Форми безготівкових розрахунків. Організація готівково-грошових розрахунків підприємств. Розрахунково-платіжна та касова дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення. Санкції в системі грошових розрахунків. Економічна характеристика й склад грошових надходжень підприємства. Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг). Формування витрат підприємства.

Тема 14. Особливості формування прибутку підприємства та його економічна сутність

Економічна сутність і функції прибутку. Особливості формування прибутку підприємства. Формування показників фінансових результатів підприємства у звітності. Фактори, що впливають на прибуток підприємства. Планування прибутку підприємства. Розподіл і використання прибутку підприємства. Система показників рентабельності підприємства.

Тема 15. Податки і податкова система

Економічна сутність і функції податків. Складові податків та їх характеристика. Становлення та розвиток податкової системи України. Принципи оподаткування: їх зміст. Склад та структура податкової системи. Податкова політика і податковий механізм. Класифікація податків. Загальнодержавні і місцеві податки: їх роль в формуванні фінансових ресурсів місцевого бюджету. Характеристика основних податків податкової системи

України. Проблеми в сфері функціонування податкової системи України та шляхи їх оподаткування. Концепція реформування податкової системи України в сучасних умовах: механізми, методи і інструменти її реалізації. Пряме оподаткування (податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб). Непряме оподаткування (податок на додану вартість, акцизний податок, мито) Призначення і види мита. Митна політика і митні союзи. Податкова система унітарної і федеративної держави. Використання недоліків податкового законодавства для ухилення від податків. Офшорні зони – “податкові гавані”.

Тема 16. Державні цільові фонди

Державні фонди цільового призначення, їх склад, роль і місце у фінансовій системі України. Фактори, що обумовлюють необхідність створення в державі бюджетних позабюджетних фондів. Класифікація фондів за призначенням і різними рівням управління. Роль позабюджетних цільових фондів в економічному і соціальному розвитку суспільства. Соціальний податок та особливості його нарахування. Фонд державного соціального страхування. Пенсійний фонд України: необхідність його створення і реформування. Державний фонд сприяння зайнятості; Фонд соціального захисту інвалідів; Фонд стабілізації підприємств і організацій, внесених до реєстру неплатоспроможних; Фонд гарантування внесків фізичних осіб; Державний фонд приватизації; Фонд соціального страхування на випадок безробіття; Фонд соціального страхування з урахуванням тимчасової втрати працездатності; Фонд соціального страхування від нещасних випадків та ін. Державний фонд сприяння конверсії; Державний інноваційний фонд. Бюджетні фонди в Україні, їх призначення, механізм формування і напрямки використання. Сучасна стратегія управління державними цільовими фондами України і механізми її реалізації.

Тема 17. Державний кредит і державний борг

Державний кредит як економічна і фінансова категорія. Необхідність і сутність державного кредиту. Основні функції кредиту: розподільна (перерозподільна); регульовальна і контрольна. Базові принципи кредитування: зворотність; терміновість; диференційованість; забезпеченість позички і платність. Форми державного кредиту: внутрішній державний кредит; зовнішній (міжнародний) державний кредит. Класифікація державних позик. Державні і муніципальні позики. Державний борг: його негативний вплив на фінансове забезпечення загальнодержавних і регіональних потреб. Склад і структура державного боргу України. Роль державного боргу у відтворювальному процесі. Система управління державним боргом і методи його регулювання. Стратегічна концепція виходу України з боргової кризи на сучасному етапі, її зміст.

Тема 18. Місцеві фінанси

Теоретичні основи становлення і розвитку місцевих фінансів. Місцеві фінанси – об'єктивне й обумовлене розвитком демократичних основ у суспільстві. Повноваження місцевих органів влади в Україні: їх вплив на

формування структури місцевих фінансів. Місцеві фінанси як організаційна форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування. Місцеві бюджети – основна фінансова база місцевих органів влади в Україні. Доходи і витрати місцевих бюджетів України: механізм їхнього формування і виконання. Міжнародні принципи і вимоги до фінансового забезпечення потреб конкретної територіальної системи. Основні напрямки зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні в умовах трансформації.

Тема 19. Страхування і страховий ринок

Страхування як сфера фінансової системи. Необхідність страхового захисту як важливого способу економічної безпеки суб'єктів господарювання і життєдіяльності людей на випадок біди, що зумовлена надзвичайними обставинами. Страхові фонди і резерви як матеріальна основа страхового захисту і джерело інвестиційних ресурсів держави. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Завдання страхування. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Класифікація страхування. Види страхування: майнове, особисте; соціальне; медичне; відповідальності; ризиків. Значення класифікації страхування для практичної діяльності страхових компаній. Розвиток окремих галузей страхування в Україні в умовах трансформації. Форми страхування: добровільне й обов'язкове. Перестраховування: поняття і його необхідність для забезпечення стабільності страхових операцій. Страховий ринок: поняття, функції і структура. Організація і перспективи розвитку страхового ринку на сучасному етапі. Страхування кредитних і фінансових ринків та їх економічна необхідність.

Тема 20. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок – складова фінансової системи держави. Форми і методи мобілізації ресурсів на фінансовому ринку. Фінансовий ринок – необхідний простір для успішного функціонування економіки і соціальної сфери держави. Принципи побудови реального й ефективного фінансового ринку: вільний доступ до ринкової інформації і ринкових інструментів для всіх учасників фінансового ринку; ліквідність фінансових інструментів ринку; конкурентність і ефективність; відповідність міжнародним стандартам. Склад фінансового ринку: валютний ринок; ринок кредитів; ринок цінних паперів; ринок фінансових послуг: необхідність створення і механізм функціонування. Проблеми формування і перспективні розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 21. Міжнародні фінанси

Причини виникнення і розвиток міжнародних фінансів: глобалізація економічних зв'язків; посилення інтеграційних процесів в економіці, політиці і соціальній сфері. Посилення ролі міжнародних грошово-кредитних відносин в економіці держави. Система міжнародних фінансових відносин. Функції міжнародних фінансів. Розвиток міжнародних фінансів. Міжнародне фінансове право. Міжнародна фінансова політика. Міжнародні фінансові інститути:

Світовий банк; Міжнародний валютний фонд (МВФ); Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Валютна система. Поняття «валютна система» і «валюта». Види валютних систем. Елементи валютної системи. Еволюція валютних систем. Світовий фінансовий ринок. Організаційні основи світового фінансового ринку. Міжнародні розрахунки і валютне регулювання. Організаційні основи міжнародних розрахунків. Баланси міжнародних розрахунків.

Тема 22. Фінансовий менеджмент

Бюджетний менеджмент, його суть і завдання. Податковий менеджмент. Адміністрування податків. Загальна характеристика фінансових планів держави і підприємства. Методи фінансового планування. Аудит як вид незалежного фінансового контролю. Принципи та сфера застосування аудиту. Функції контролюючих органів в Україні.

3.1.2. «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Особливі риси окремих економічних систем: ринкова економіка, командно-адміністративна економіка, змішана економіка. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Методологія макроекономіки.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Основні макроекономічні показники. Номінальний і реальний ВВП. Дефлювання та інфлювання.

Тема 3. Споживання домогосподарств.

Заощадження та споживання домогосподарств.

Кейнсіанська функція споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання. Середня схильність до споживання та заощаджень. Індуційоване та автономне споживання. Чинники автономного споживання: багатство, запозичення.

Тема 4. Приватні інвестиції.

Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. Чинники автономних інвестицій: технічний прогрес, рівень забезпеченості основним капіталом, податки на підприємців, ділові очікування.

Тема 5. Сукупні витрати і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу “витрати – випуск”. Фактичні та заплановані витрати. Модель “кейнсіанський хрест”. Визначення рівноважного ВВП за методом “вилучення – ін’єкції”. Мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості.

Тема 6. Економічна динаміка.

Основні засади теорії економічного зростання. Два способи збільшення обсягів виробництва. Сутність економічного зростання та його показники. Економічне зростання та економічний розвиток. Екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Джерела економічного зростання.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Роль держави в економічному кругообігу. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави.

Вплив держави на умови формування економічної рівноваги. Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика.

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та зв’язок між ними. Проміжні цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов’язкового резервування.

Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність.

Платіжний баланс. Сутність та методологія складання платіжного балансу. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій і зміст його складових. Взаємозв’язки рахунків. Модель платіжного балансу.

Валютний курс. Валюта та її види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Фіксований і плаваючий валютні курси. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку.

3.1.3. «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Місце мікроекономіки серед економічних дисциплін.

Становлення й основні етапи розвитку мікроекономіки як науки. Сучасні напрями і школи мікроекономічної теорії. Розвиток мікроекономічної думки в Україні.

Предмет мікроекономіки. Складові частини сучасної мікроекономіки. Позитивна та нормативна мікроекономіка. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Мікроекономічні закони, принципи і категорії. Система мікроекономічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання мікроекономічних законів.

Місце мікроекономіки в системі економічних наук. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти мікроекономіки.

Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір.

Корисність і уподобання в економічній теорії. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності економічного блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Закон спадної граничної корисності економічного блага. Уподобання споживача.

Побудова кривих байдужості. Карта кривих байдужості. Властивості кривих байдужості. Окремі випадки кривих байдужості. Поняття взаємозамінних благ, взаємодоповнюючих благ, нейтральних благ, благ з від'ємною корисністю. Види поверхонь байдужості для перерахованих вище благ (пара взаємозамінних благ, пара взаємодоповнюючих благ, пара «нейтральне благо - благо з додатною корисністю»).

Гранична норма заміщення. Бюджетне обмеження споживача. Модель можливого. Поняття нахилу бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача, системи оподаткування, субсидій, квот тощо на положення бюджетної лінії. Зміна цін та її вплив на бюджет споживача.

Рівновага споживача: економічна, алгебраїчна та графічна інтерпретація. Вибір оптимального споживчого кошика. Методи знаходження точки рівноваги.

Тема 3. Аналіз поведінки споживача.

Реакція споживача на зміну доходу. Крива «дохід-споживання». Функція попиту від доходу: крива Енгеля. Поняття нормальних благ та благ нижчої споживчої цінності. Функції Торнквіста. Реакція споживача на зміну цін товарів. Крива «ціна-споживання». Крива індивідуального попиту. Поняття звичайних благ та благ Гіффена.

Ефект заміни та ефект доходу. Вплив ефектів за Слуцьким та за Хіксом. Рівняння Слуцького. Взаємодія ефектів заміни та доходу. Прийняття рішень в ситуаціях з ризиком. Невизначеність та економічний ризик. Умови схильності та несхильності споживача до ризику. Ризик та ефективність економічних рішень.

Тема 4. Попит та пропозиція.

Ринковий попит як сума індивідуальних попитів (означення, побудова графіків). Зміна попиту та зміна обсягу попиту, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз).

Ринкова пропозиція. Зміна пропозиції та зміна обсягу пропозиції, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз). Взаємодія попиту та пропозиції.

Ринкова ціна та ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги (павутиноподібна модель). Вплив зміни попиту та пропозиції на рівновагу, взаємодія змін попиту та пропозиції.

Поняття надлишку споживача та надлишку виробника. Практичне застосування аналізу рівноваги: встановлення мінімуму заробітної плати, стелі цін, податки, квоти та тарифи, державний та приватний сектор. Нецінове нормування дефіциту. Акцизні податки та максимізація акцизного збору.

Тема 5. Теорія еластичності.

Поняття «еластичності» для загального випадку. Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. Еластичність попиту. Основні властивості еластичності. Оцінка еластичності зростаючої та спадної функції. Еластичність ступеневої функції. Дуговий метод розрахунку еластичності. Еластичність попиту за чинниками впливу: еластичність попиту за власною ціною блага, еластичність попиту за ціною взаємодоповнюючого блага та за ціною взаємозамінного блага (перехресна еластичність), еластичність попиту за доходом. Зв'язок між еластичністю попиту за власною ціною блага та доходом виробника.

Еластичність пропозиції. Фактори впливу на еластичність пропозиції. Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва.

Тема 6. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель фірми.

Фірма як суб'єкт ринку та виробнича ринкова система. Фактори виробництва та їх класифікація. Мотивація поведінки фірми. Економічні періоди функціонування фірми та множина можливих комбінацій ресурсів. Миттєвий, короткотерміновий та довготерміновий періоди функціонування фірми.

Поняття та параметри виробничої функції. Виробнича функція як економічна модель технології, способи побудови виробничої функції (табличний, алгебраїчний, графічний). Основні властивості виробничих функцій.

Сукупний, середній та граничний продукт у короткотерміновому періоді: означення, графічний аналіз взаємного розміщення кривих. Закон спадної продуктивності факторів виробництва. Двофакторна виробнича функція. Ізокванта та її властивості. Карта ізоквант. Гранична норма технічного заміщення. Границі заміщення факторів. Зміна технології, зміна масштабу у довготерміновому періоді. Постійний, спадний та зростаючий ефект від збільшення масштабу виробництва.

Тема 7. Витрати виробництва.

Поняття і види витрат. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат. Альтернативні витрати. Явні та неявні; внутрішні та зовнішні витрати. «Нормальний прибуток» як елемент витрат. Економічний та бухгалтерський прибуток.

Витрати виробництва у короткотерміновому періоді. Постійні, змінні, сукупні, середні та граничні витрати. Означення, графічний аналіз особливостей взаємного розташування та закономірностей зміни кожного з видів витрат, точки мінімуму та їх взаємне розташування. Закон зростаючих граничних витрат.

Витрати виробництва в довготерміновому періоді. Криві довготермінових витрат та їх види. Поняття ізокости: означення, побудова, властивості. Карта ізокост. Рівновага виробника: вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна та економічна інтерпретації. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Поняття ринкової структури. Види ринкових структур та їх ознаки. Характерні риси ринку досконалої конкуренції. Досконало конкурентна фірма та умови її функціонування. Ринковий попит та крива попиту на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.

Сукупний, середній та граничний дохід фірми, їх графічне відображення. Граничний дохід та його співвідношення з лінією попиту на продукцію фірми. Конкурентна стратегія фірми у короткотерміновому періоді. Максимізація прибутку. Дослідження умов прибутковості та збитковості фірми: графічний аналіз впливу ринкової ціни на взаємне розміщення кривих сукупних витрат, сукупного доходу та прибутку фірми - досконалого конкурента. Ринкова ціна та умови: прибутковості, беззбитковості, збитковості, повного згортання виробництва фірми (графічно).

Пропозиція фірми та ринкова пропозиція. Конкурентна стратегія фірми у довготерміновому періоді. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 9. Монопольний ринок.

Модель чистої монополії та її характеристика. Поняття та ознаки. Природні, економічні, адміністративні та правові бар'єри монопольного ринку. Різновиди монополій: відкриті, закриті, природні. Монопсонія.

Монопольний ринок у короткотерміновому та довготерміновому періодах. Визначення монополістом ціни та обсягу виробництва (графічна, та алгебраїчна інтерпретація). Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропозиція фірми монополіста та особливості її формування. Цінова дискримінація. Рівновага фірми- монополіста у довготерміновому періоді. Економічні наслідки та соціальна ціна монополії.

Порівняльний аналіз досконалої конкуренції та монополії. Державне регулювання монопольної діяльності, антимонопольна політика.

Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції.

Сутність та основні риси ринку монополістичної конкуренції: ознаки та умови функціонування. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Максимізація прибутку. Цінова політика фірми. Короткотермінова та довготермінова рівновага фірми (графічна інтерпретація). Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні та негативні наслідки.

Вплив рекламної діяльності на обсяги виробництва та витрати. Економічна доцільність реклами. Суспільна ціна монополістичної конкуренції, порівняльний аналізі ринком досконалої конкуренції та монопольним ринком.

Тема 11. Олігополістична структура ринку.

Олігополія, її сутність та основні ознаки. Показники концентрації ринку. Основні причини існування олігополії. Різноманітність олігополістичних структур, загальна взаємозалежність і складність аналізу поведінки підприємства на ринку. Дуополія: суть моделей Курно та Бертрана. Олігополістичне ціноутворення. Моделі олігополістичного ціноутворення: цінова війна та її наслідки; картель та легальні угоди; таємні та мовчазні змови (лідерство у цінах). Модель ламаної кривої попиту. Ціноутворення за принципом: «витрати плюс ...». Основний зміст нецінової конкуренції.

Олігополія та економічна ефективність. Науково-технічний прогрес за умов олігополії. Економічні наслідки олігополії. Державне регулювання олігополії.

Тема 12. Похідний попит.

Похідний попит. Взаємозв'язок ринку продукту та ринків факторів виробництва. Попит на продукт та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку продукту на похідний попит. Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку продукту та на ринку факторів виробництва. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Похідний попит та принцип оплати факторів. Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва.

Тема 13. Ринок праці.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Обґрунтування рішення про найм. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Обґрунтування вибору робітника щодо праці та відпочинку: інструментарій ординалістської теорії корисності. Особливості ринкової пропозиції праці.

Рівновага на ринку праці. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати.

Тема 14. Ринок капіталу.

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Попит та пропозиція капіталу. Поняття вибору у часі.

Споживання та інвестиції. Уподобання у часі. Побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами. Оптимальний вибір.

Попит та пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень доходності, прибуток на капітал. Поняття теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі. Особливості землі як фактору виробництва. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю. Рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Тема 15. Економічна ефективність та добробут.

Аналіз ринкової рівноваги. Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса. Рівновага в економіці обміну. Поняття загальної рівноваги за Парето. Ефективність та економіка добробуту. Парето - ефективний стан економіки. Теореми суспільного добробуту. Критерії оцінки добробуту: утилітаристський критерій, критерій Роулза, критерій Хікса. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту : ефективність та справедливість.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні блага.

Зовнішні ефекти, їх економічний зміст. Поняття про зовнішні ефекти. Позитивні зовнішні ефекти, їх сутність, вплив на обсяг та ціну рівноваги; заходи щодо корегування (графічна інтерпретація). Негативні зовнішні ефекти, їх сутність, вплив на обсяг та ціну рівноваги; заходи щодо керування (графічна інтерпретація). Суспільні та приватні витрати (вигоди). Корируючі податки та субсидії. Теорема Коуза-Стіглера.

Громадські блага і громадський вибір. Поняття громадських благ. Приватні та громадські блага. Попит на громадські блага і ефективний їх обсяг. Особливості формування попиту, пропозиції та ціни рівноваги. Забезпечення громадськими благами: можливість ринку і держави.

Економічна роль держави у ринковій економіці. Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов. Теорія суспільного вибору: способи прийняття рішень та проблема ефективності.

3.1.4. «ФІНАНСОВА СТАТИСТИКА»

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та класифікації фінансової статистики

Предмет фінансової статистики. Завдання фінансової статистики. Система показників фінансової статистики. Організація фінансової статистики.

Тема 2. Групування та класифікації у фінансовій статистиці

Поняття та завдання статистичних групувань і класифікацій. Класифікації, класифікатори та номенклатури. Класифікація видів економічної діяльності. Системи статистичних показників

Тема 3. Методи фінансової статистики

Методи збору інформації. Методи узагальнення статистичних даних. Методи фінансово статистичного аналізу. Динамічний, варіаційний, індексний та кореляційно-регресійний аналіз.

Тема 4. Статистика державного бюджету

Поняття державного бюджету і завдання статистики. Система показників статистики державного бюджету. Бюджетні класифікації. Міжнародні бюджетні класифікації. Основні методи статистики державного бюджету. Прогнозування державних операцій.

Тема 5. Статистика страхування

Поняття страхування і завдання його статистичного вивчення. Статистичні показники страхування. Статистичні показники фінансових результатів і платоспроможність страхових організацій.

Тема 6. Статистика кредиту

Поняття кредиту і завдання його статистичного вивчення. Статистичне вивчення обсягу, складу й динаміки кредитних вкладень і кредитних ресурсів. Показники обіговості кредиту і методи їх аналізу. Статистичне вивчення зв'язку обіговості короткострокового кредиту із сукупною обіговістю обігових коштів.

Тема 7. Статистика грошового обігу

Поняття і соціально-економічне значення статистики грошового обігу. Основні показники статистики грошового обігу. Визначення загальної маси грошей в обігу. Показники швидкості обігу грошової маси. Прогнозування грошової маси.

Тема 8. Статистика платіжного балансу

Предмет і завдання статистики платіжного балансу. Статистика зовнішньої торгівлі. Структура, принципи побудови та основні категорії платіжного балансу. Статистичні методи аналізу платіжного балансу. Баланс міжнародної інвестиційної позиції.

Тема 9. Статистика фінансових результатів підприємств

Цілі та методи статистичного аналізу фінансового стану підприємств. Аналіз прибутку та прибутковості. Фінансові коефіцієнти. Джерела статистичної інформації про фінансовий стан підприємств.

Тема 10. Статистика цінних паперів

Поняття і види цінних паперів. Завдання статистики цінних паперів. Показники статистики цінних паперів. Узагальнюючі показники цінних паперів. Джерела статистичних даних щодо цінних паперів. Статистика фондових бірж.

3.1.5. «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Тема 1. Світове господарство: основні риси та структура

Міжнародний поділ праці. Світове господарство як сукупність національних господарств. Світогосподарський поділ праці. Світове господарство як єдиний наднаціональний простір. Багатомірність системи світового господарства. Регіональна структура світового господарства.

Тема 2. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства

Системні ознаки міжнародної економіки. Матеріальний зміст міжнародної економіки та її структура. Суб'єкти міжнародної економіки. Системне значення предмета міжнародної економіки.

Тема 3. Суть та значення міжнародної торгівлі

Економічна основа міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі. Специфічні риси міжнародної торгівлі. Значення міжнародної торгівлі.

Тема 4. Структура та динаміка міжнародної торгівлі

Територіальний аспект структури та динаміки міжнародної торгівлі. Структура міжнародної торгівлі за групами та видами продукції. Структура міжнародної торгівлі за товарними формами. Структура міжнародної торгівлі за рівнем торгових потоків. Зовнішньо-торгівельні зв'язки України

Тема 5. Міжнародна торговельна політика

Дві тенденції в міжнародній торговій політиці. Проблеми організації торгової політики країн, що розвиваються. Торговельна політика країн з перехідною економікою. Державний вплив на міжнародну політику. Протекціоністські інструменти торгової політики. Економічні інститути, що регулюють міжнародну торговельну політику.

Тема 6. Міжнародний рух капіталу

Сутність та форми міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції. Міжнародні портфельні інвестиції. Міжнародний рух позичкового капіталу.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили

Причини міжнародної міграції робочої сили. Основні етапи міжнародної міграції. Сучасні центри притягання робочої сили. Наслідки переміщення робочої сили. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Міжнародна організація праці. Україна в міжнародних міграційних процесах.

Тема 8. Міжнародна передача технологій

Сутність та форми міжнародного технологічного обміну. Особливості міжнародного технологічного обміну в сучасних умовах. Міжнародна торгівля ліцензіями. Міжнародний ринок інжинірингових послуг. Міжнародне регулювання ринку технологій. Особливості міжнародного технологічного обміну в Україні.

Тема 9. Світова валютно-фінансова система та принципи її функціонування

Поняття «валютні відносини» та «світова валютна система». Валюта та валютний курс.

Тема 10. Валютні відносини та платіжний баланс

Міжнародні розрахунки та їх основні форми. Платіжний баланс та його структура. Конвертованість національної валюти.

Тема 11. Валютна політика

Варіанти валютної політики. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Валютна політика України.

Тема 12. Світова фінансова система

Характеристика світової фінансової системи. Світові фінансові центри.

Тема 13. Міжнародні фінансові ринки

Міжнародний валютний ринок. Міжнародний кредитний ринок. Міжнародний ринок цінних паперів.

Тема 14. Суть та рівні інтеграційних процесів

Економічна інтеграція як поняття. Рівні міжнародної економічної інтеграції.

Тема 15. Регіональні інтеграційні угруповання

Європейські інтеграційні процеси Інтеграційні процеси в країнах Північної та Південної Америки, Азії та Африки.

Тема 16. Інтеграція України в сучасну міжнародну економічну систему

Об'єктивна необхідність інтеграції України в сучасну міжнародну економічну систему. Україна в регіональних інтеграційних процесах. Стратегічні напрями напрямки міжнародної інтеграції України.

3.1.6. «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія економіки та економічної думки»

Підходи до періодизації економічної історії. Предмет вивчення і завдання курсу “ІЕЕД”. Взаємозв'язок економічної історії та історії економічної думки. Підходи до періодизації економічної історії.

Тема 2. Економічний розвиток стародавніх цивілізацій

Зародження економічної думки в країнах Стародавнього Світу. Загальна характеристика господарства та економічної думки держав Стародавнього Світу. Економічний розвиток та економічні погляди в Стародавньому Єгипті. Особливості господарського розвитку та економічної думки Месопотамії. Економічна думка Стародавньої Індії. Економічна думка Стародавнього Китаю. Економічні погляди мислителів Стародавньої Греції. Господарство та економічна думка Стародавнього Риму.

Тема 3. Господарство та економічна думка в країнах Західної Європи доби феодалізму

Меркантилізм. Загальна характеристика феодалізму як соціально-економічного устрою. Особливості економічної думки раннього та класичного феодалізму. Тома Аквінський. Соціально-економічні передумови та наслідки Великих географічних відкриттів. Історичні умови виникнення і загальна характеристика меркантилізму.

Тема 4. Економічні передумови зародження та характеристика класичної політичної економії

Мануфактурний період розвитку світового господарства (XVI – XVIII ст.) Роль буржуазних революцій в економічному розвитку Західної Європи та Північної Америки. Загальна характеристика класичної політекономії. Виникнення класичної політичної економії в Англії. В. Петті. Виникнення класичної політичної економії у Франції. Економічні погляди фізіократів. Ф. Кене. Економічне вчення А. Сміта. Економічне вчення Д. Рікардо.

Тема 5. Критичний напрям політичної економії

Формування соціалістичних ідей. Суперечності капіталістичного господарства як економічна передумова формування критичного напрямку політекономії. Економічні погляди С. Сімонді. Економічні програми П. Прудона, К. Родбертуса, Ф. Лассаля. Теоретичні джерела та загальна характеристика західноєвропейського утопічного соціалізму. Економічні погляди А. Сен-Сімона., Ш. Фур'є та Р.Оуена.

Тема 6. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії

Історичні умови виникнення та загальна характеристика марксизму. Теоретичні проблеми I-го тому "Капіталу" К.Маркса. Короткий зміст II-го тому "Капіталу". Проблематика III-го та IV-го томів "Капіталу"

Тема 7. Маржиналізм. Становлення та розвиток неокласичної традиції в економічній теорії

Загальні положення маржиналізму. Австрійська школа граничної корисності. К. Менгер., Ф. Візер, Е. Бем-Баверк. Формування неокласичної традиції в економічній теорії. Кембриджська школа. А. Маршалл.

Тема 8. Кейнсіанство та його вплив на економічну політику різних країн

Причини та наслідки світової економічної кризи 1929-1933 рр. "Новий курс" президента Ф.Д. Рузвельта. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса. Кейнсіанська теорія і економічна політика.

Тема 9. Еволюція неокласичних ідей

Неолібералізм. Економічні передумови еволюції неокласичних ідей у XX ст. Перегляд неокласичної теорії ринку. Монополії і конкуренція. Німецький неолібералізм. Американський неолібералізм. Монетаризм. Теорія «економіки пропозиції». А. Лаффер, К. Мандель. Теорія «раціональних очікувань». Р. Лукас, Т. Сарджент. Неокласичний синтез. Неокласична теорія та економічна політика.

Тема 10. Особливості та тенденції економічного розвитку країн світу в другій половині XX ст.

Економіка країн світу в роки другої світової війни. Мета та наслідки плану Маршала. Загальна характеристика світової економічної системи другої половини XX ст. Інтеграційні процеси в Європі у другій половині XX ст. Етапи створення ЄС.

Тема 11. Інституціоналізм та його напрямки

Етапи розвитку інституціоналізму. Соціальний (індустріально-технологічний) інституціоналізм. Дж. Гелбрейт. Теорії трансформації капіталізму. Теорії «індустріального суспільства». Концепції футурології.

Тема 12. Економічні концепції соціал-демократії

Економічні концепції соціал-демократії. Соціал-реформістські моделі економічного розвитку. Ревізіонізм. Сідней Вебб, Отто Бауер, А. Берлі, Г. Мінз, "новий курс" Рузвельта. Принципи демократії.

3.2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

3.2.1.«ФІНАНСИ»

1. Фінанси як економічна вартісна, розподільна історична категорія. Будова фінансової системи України та загальна характеристика її основних ланок.
2. Склад і особливості формування централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.
3. Бюджетні та позабюджетні цільові фонди.
4. Функції фінансів як виявлення найважливіших суттєвих ознак, властивостей, суспільного призначення фінансів.
5. Фінансова політика - складова частина економічної і соціальної політики держави.
6. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі.
7. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.
8. Сутність фінансового контролю, його значення. Форми, види і методи фінансового контролю.
9. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль.
10. Правове регулювання фінансових відносин. Фінансове право.
11. Бюджет як економічна категорія.
12. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин.
13. Бюджетний устрій і бюджетна система. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів.
14. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.
15. Організація бюджетного планування.
16. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного та місцевих бюджетів.
17. Економічний зміст прибутку.
18. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.
19. Собівартість продукції та її вплив на прибуток.
20. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку.
21. Розподіл прибутку підприємства, його зміст і економічне значення. Розподіл прибутку між державою і суб'єктами господарювання.
22. Формування чистого прибутку підприємства та його використання.
23. Податок як економічна категорія.
24. Сутність і функції податків.
25. Види податків.
26. Податок на додану вартість та його економічна суть.
27. Методика включення ПДВ в ціну товарів, робіт і послуг.
28. Визначення оподаткованого обороту ПДВ та строки його сплати до бюджету.

29. Акцизи як форма специфічних податків. Пільги щодо акцизного оподаткування.
30. Порядок і строки сплати акцизного податку до державного бюджету. Мито як джерело доходів Державного бюджету.
31. Платники митного збору, механізм його нарахування та порядок сплати.
32. Оподаткування прибутку підприємств, його роль і місце в податковій системі.
33. Порядок обчислення і строки сплати податку на прибуток до Державного бюджету.

3.2.2. «МАКРОЕКОНОМІКА»

1. Предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Методологія макроекономіки.
2. Система національних рахунків, її загальна характеристика.
3. ВВП. Методи його розрахунків. Цінові індекси.
4. Ринок праці. Безробіття. Види та показники безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена.
5. Моделі ринку праці.
6. Товарний ринок. Модель сукупного попиту. Цінові та нецінові чинники сукупного попиту.
7. Класична модель сукупної пропозиції.
8. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції.
9. Грошовий ринок. Гроші: види, функції. Грошові агрегати.
10. Пропозиція грошей. Мультиплікативне розширення кредитних грошей. Попит на гроші та його різновиди. Рівновага грошового ринку.
11. Інфляція: поняття, види, наслідки. Зв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика.
12. Домогосподарство. Доходи домогосподарств. Споживання та заощадження в кейнсіанській моделі.
13. Сучасні теорії споживання та заощадження.
14. Розподіл доходів у суспільстві та проблема нерівності. Показники, що характеризують розподіл доходів у суспільстві, та рівень життя населення.
15. Інвестиції. Роль інвестицій у сукупних витратах.
16. Кейнсіанська модель ринку інвестицій.
17. Неокласична модель ринку інвестицій.
18. Сукупні витрати. Модель “витрати-випуск”, “ін’єкції-вилучення” та врівноваження АЕ і У.
19. Подвійна рівновага товарного та грошового ринків – модель IS-LM.
20. Економічне зростання: поняття, показники, типи, фактори.
21. Моделювання економічного зростання. Модель Харода–Домара та Солоу.
22. Циклічність економічного зростання. Характеристика, види, фази циклу. Два напрями теорій економічного циклу. Модель мультиплікатора-акселератора.

23. Держава в системі макроекономічного регулювання. Державні видатки та податки. Мультиплікатори податків та державних видатків.
24. Фіскальна політика. Проблеми реалізації фіскальної політики.
25. Дефіцит державного бюджету та його збалансування. Державний борг та його обслуговування.
26. Монетарна політика, загальна характеристика. Інструменти грошово-кредитної політики. Завдання і функції центрального банку.
27. Відкрита економіка, її характеристика. Макрорівновага відкритої економіки у системі національних рахунків.
28. Моделювання малої відкритої економіки. Модель Мандела–Флемінга.
29. Макрорівновага відкритої економіки у платіжному балансі.
30. Валютний курс. Види валютної політики.

3.2.3. «МІКРОЕКОНОМІКА»

1. Предмет і особливості методології мікроекономіки. Теорії, що є основою сучасної мікроекономіки.
2. Попит як мікроекономічна категорія: попит, величина попиту, функція попиту, крива попиту. Закон попиту. Детермінанти попиту. Індивідуальний та ринковий попит.
3. Пропозиція як мікроекономічна категорія: пропозиція, величина пропозиції, функція пропозиції, крива пропозиції. Закон пропозиції. Детермінанти пропозиції.
4. Концепція цінової еластичності. Абсолютно еластичний та абсолютно нееластичний попит. Взаємозв'язок еластичності попиту з показником сукупної виручки.
5. Фактори, що впливають на цінову еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність.
6. Еластичність пропозиції та фактори, що впливають на неї. Три періоди еластичності пропозиції в часі. Способи розрахунків цінової еластичності пропозиції.
7. Взаємодія попиту та пропозиції. Ситуації надлишку та дефіциту на ринку. Можливі випадки існування рівноваги на ринку.
8. Рівновага ринку та її сталість. Павутиноподібна модель – динамічна модель ринку. Вальрас і Маршалл про сталість рівноваги.
9. Кардиналістська теорія корисності. Закон спадної граничної корисності. Правило та умови максимізації корисності.
10. Ординалістська теорія корисності. Бюджетна лінія. Фактори, що визначають положення бюджетної лінії.
11. Криві байдужості та їх властивості. Гранична норма заміщення. Умова рівноваги споживача.
12. Крива “дохід – споживання”. Нормальні товари. Неякісні товари. Товари Гіффена. Криві Енгеля.
13. Крива “ціна – споживання”. Товари-компліменти та товари-субститути. Побудова кривої попиту.

14. Виробничий вибір фірми в короткостроковому періоді: сукупний, середній та граничний продукти. Закон спадної віддачі.
15. Виробничий вибір фірми в довгостроковому періоді: ізокоста, ізокванта; гранична норма технологічного заміщення. Визначення оптимальної комбінації ресурсів.
16. Бухгалтерські та економічні витрати (прибуток). Нормальний прибуток. Сукупні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати. Оптимум виробництва фірми в короткостроковому періоді.
17. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. Віддача від масштабу. Позитивний та негативний ефекти масштабу.
18. Максимізація прибутку та мінімізація збитків фірмою-виробником за умов досконалої конкуренції.
19. Поведінка чистого монополіста в сфері ціноутворення та визначення обсягу виробництва. Регулювання монополії.
20. Максимізація прибутку та мінімізація збитків фірмою-виробником за умов монополістичної конкуренції.
21. Цінова дискримінація: сутність, умови виникнення, моделі, наслідки.
22. Олігополія, її сутність і ознаки. Модель “ламаної кривої попиту”.
23. Основні моделі олігополістичного ціноутворення.
24. Фактори виробництва: попит, його похідний характер, еластичність попиту.
25. Ринок факторів виробництва за умов досконалої і недосконалої конкуренції. Правило використання ресурсів.
26. Праця як фактор виробництва: попит і пропозиція. Рівень заробітної плати і гранична продуктивність праці. Вибір між працею та відпочинком. Прояв ефекту доходу та ефекту заміщення.
27. Капітал, інвестиції, процент. Дисконтована вартість капіталу. Міжчасові рішення в економіці. Пропозиція заощаджень. Гранична норма часової переваги. Міжчасове бюджетне обмеження. Міжчасова рівновага. Інвестиційний попит. Умова максимізації прибутку для ринку капіталу.
28. Мікроекономічний аналіз ринку землі: попит і пропозиція землі. Земельна рента.
29. Часткова і загальна рівновага ринкової економічної системи. Система рівнянь загальної рівноваги.
30. Ефективність виробництва та обміну. Діаграма Еджуорта. Крива виробничих можливостей.

3.2.4. «ФІНАНСОВА СТАТИСТИКА»

1. Предмет фінансової статистики.
2. Завдання фінансової статистики.
3. Система показників фінансової статистики.
4. Класифікація видів діяльності фінансового сектору.
5. Організація фінансової статистики.

6. Методи збору інформації у фінансовій статистиці.
7. Методи узагальнення статистичних даних.
8. Зведення, групування, узагальнюючі фінансово-статистичні показники.
9. Методи фінансово статистичного аналізу.
10. Динамічний аналіз.
11. Варіаційний аналіз.
12. індексний аналіз.
13. кореляційно-регресійний аналіз.
14. Поняття державного бюджету і завдання статистики
15. Система показників статистики державного бюджету
16. Бюджетні класифікації
17. Основні методи статистики державного бюджету
18. Прогнозування державних операцій
19. Необхідність і сутність бюджетного обліку та звітності
20. Поняття страхування і завдання його статистичного вивчення
21. Статистичні показники страхування
22. Статистичні показники фінансових результатів і платоспроможність страхових організацій
23. Поняття кредиту і завдання його статистичного вивчення
24. Статистичне вивчення обсягу, складу й динаміки кредитних вкладень і кредитних ресурсів
25. Показники обіговості кредиту і методи їх аналізу
26. Статистичне вивчення зв'язку обіговості короткострокового кредиту із сукупною обіговістю обігових коштів
27. Поняття і соціально-економічне значення статистики грошового обігу
28. Основні показники статистики грошового обігу
29. Визначення загальної маси грошей в обігу
30. Показники швидкості обігу грошової маси
31. Прогнозування грошової маси
32. Поняття і види цінних паперів. Завдання статистики цінних паперів
33. Показники статистики цінних паперів
34. Узагальнюючі показники цінних паперів
35. Джерела статистичних даних щодо цінних паперів

3.2.5. «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

1. Що є підставою для формування сучасного світового господарства як органічної цілісної системи?
2. У чому полягають сутність та форми міжнародного поділу праці?
3. Що являє собою світове господарство як сукупність національних господарств?
4. У чому полягають сутність та форми світогосподарського поділу праці?
5. Що являє собою багатомірність системи світового господарства?
6. Що являють собою системні ознаки міжнародної економіки?
7. Чому міжнародна економіка є відкритою системою?

8. У чому полягає матеріальний зміст міжнародної економіки?
9. Як надається системне визначення предмета курсу «Міжнародна економіка»?
10. У чому полягає сутність теорії абсолютних переваг? Її позитивні та негативні риси.
11. У чому полягає сутність теорії відносних переваг? Її значення та недоліки.
12. У чому полягає сутність теорії відносної забезпеченості чинниками виробництва, як здійснюється її тестування?
13. Розкрийте сутність альтернативних теорій міжнародної торгівлі.
14. Яке значення мають чинники попиту в стандартній моделі міжнародної торгівлі?
15. Визначте умови торгівлі та її показники.
16. Визначте специфічні риси міжнародної торгівлі.
17. Які особливості сучасної міжнародної торгівлі за товарними формами?
18. У чому полягає суть і значення нових товарних форм?
19. Які існують основні тенденції в міжнародній торговельній політиці та в чому полягає їх сутність?
20. Назвіть та дайте характеристику причин протекціоністського втручання держави в міжнародну торгівлю.
21. У чому полягають тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі?
22. У чому сутність нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі?
23. Які економічні інститути регулюють міжнародну торгівлю?
24. Які основні форми руху капіталу?
25. У чому сутність ПІІ?
26. Що являє собою структура основних чинників ПІІ?
27. У чому полягають позитивні та негативні наслідки ПІІ?
28. Які проблеми та перспективи ПІІ в Україні?
29. У чому сутність міжнародних портфельних інвестицій?
30. Що включає міжнародний інвестиційний портфель?
31. У чому сутність міжнародного кредитування?
32. Які основні форми руху позичкового капіталу?
33. Які причини міжнародної заборгованості?
34. Що являє собою зовнішній борг країни?
35. Як здійснюється реструктуризація боргу?
36. Якою інституціональною структурою забезпечується рух позичкового капіталу?
37. Які загальні тенденції руху ПІІ?
38. У чому полягають сутність, причини, та основні етапи міжнародної міграції робочої сили?
39. Що являють собою сучасні центри притягання робочої сили?
40. Які наслідки переміщення трудових ресурсів для країн, що приймають робочу силу та для країн-експортерів робочої сили?
41. У чому полягає суть та форми міжнародного переміщення технологій?

42. Які особливості притаманні сучасному міжнародному технологічному обміну?
43. Які особливості міжнародної ліцензійної торгівлі?
44. Які особливості міжнародного ринку інжинірингових послуг?
45. Як здійснюється міжнародне регулювання ринку технологій?
46. Що розуміють під валютою і яка існує класифікація валют?
47. У чому сутність валютного курсу та які чинники впливають на валютний курс?
48. Які існують види розрахункових валютних курсів і для чого їх використовують?
49. Як розраховують крос-курс?
50. Які існують режими валютних курсів і від чого залежить їх вибір?
51. Які чинники визначають попит та пропозицію валюти?
52. Як впливає зміна ціни національної валюти на ціну національних та іноземних товарів?
53. Для чого та як здійснюється прогнозування валютного курсу?
54. Що розуміють під валютними відносинами та валютною політикою, якими є особливості валютної політики України?
55. У чому суть та особливості міжнародних розрахунків, які основні їх форми?
56. Визначте сутність, структуру та чинники, які впливають на стан платіжного балансу.
57. Як здійснюється балансування статей платіжного балансу?
58. Що розуміють під конвертованістю валюти та які розрізняють види конвертованості валюти залежно від валютних обмежень, типів міжнародних операцій, відображених у платіжному балансі, та відношення до валюти резидентів і нерезидентів?
59. Що розуміють під світовою валютною системою та які її складові?
60. Охарактеризуйте систему золотого стандарту.
61. Чим золотовалютний стандарт відрізняється від золотого?
62. Які основні принципи Бреттон-Вудської та Ямайської валютної системи?
63. Що розуміють під міжнародними фінансовими потоками та які канали їхнього руху?
64. Яка структура світового фінансового ринку, які особливості його розвитку та провідні суб'єкти?
65. У чому полягає специфіка євrorинку?
66. Що розуміють під світовою фінансовою системою та в чому сутність фінансової глобалізації?
67. Які існують світові фінансові центри?
68. У чому сутність валютного ринку?
69. Які особливості ринку спот?
70. У чому полягає специфіка форвардного ринку?
71. Охарактеризуйте операцію своп.
72. Які відмінні риси ф'ючерсного ринку?

73. Охарактеризуйте валютні опціони.
74. У чому полягає суть спекулятивних валютних операцій?
75. Розкрийте зміст арбітражних операцій на валютному ринку.
76. Визначте сутність та основні форми міжнародного кредиту.
77. Як визначається вартість міжнародного кредиту?
78. У чому суть відсоткової ставки і які чинники впливають на зміну її величини?
79. Які особливості притаманні ринку єврокредитів та які основні форми середньо- та довгострокових єврокредитів?
80. У чому полягає та як здійснюється міжнародна офіційна допомога країнам із транзитивною економікою, в тому числі в Україні?
81. У чому сутність міжнародного ринку цінних паперів, які етапи та тенденції його розвитку?
82. Охарактеризуйте міжнародний ринок акцій.
83. Що являє собою міжнародний ринок депозитарних розписок?
84. У чому сутність міжнародного ринку облігацій?
85. Які особливості мають єврооблігації?
86. Визначте сутність та особливості міжнародного ринку фінансових активів.
87. У чому полягає сутність понять «інтеграція», «регіоналізація» та «глобалізація»?
88. Які існують рівні міжнародної економічної інтеграції?
89. Якими є основні цілі та напрями функціонування ЄС?
90. Що являє собою Європейська асоціація вільної торгівлі?
91. У чому полягають особливості інтеграції східноєвропейських країн?
92. Визначте цілі та функції НАФТА.
93. Які основні моделі інтеграції існують у Латинській Америці?
94. Визначте цілі та функції АСЕАН.
95. У чому полягають особливості АТЕС?
96. Визначте специфічні риси африканських інтеграційних процесів.
97. У чому полягає об'єктивна необхідність інтеграції України у сучасну систему світогосподарських зв'язків?
98. У чому полягають стратегічні напрями інтеграції української економіки до світогосподарських зв'язків?
99. Назвіть нові форми залучення України в міжнародну економічну систему.

3.2.6. «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

1. Взаємозв'язок економічної історії та історії економічної думки. Підходи до періодизації економічної історії.
2. Зародження економічної думки в країнах Стародавнього Світу. Загальна характеристика господарства та економічної думки держав Стародавнього Світу.
3. Економічний розвиток та економічні погляди в Стародавньому Єгипті.

4. Особливості господарського розвитку та економічної думки Месопотамії.
5. Економічна думка Стародавньої Індії.
6. Економічна думка Стародавнього Китаю.
7. Економічні погляди мислителів Стародавньої Греції. Господарство та економічна думка Стародавнього Риму.
8. Господарство та економічна думка в країнах Західної Європи доби феодалізму. Загальна характеристика феодалізму як соціально-економічного устрою. Особливості економічної думки раннього та класичного феодалізму.
9. Історичні умови виникнення і загальна характеристика меркантилізму.
10. Економічні передумови зародження та характеристика класичної політичної економії.
11. Виникнення класичної політичної економії в Англії. В. Петті.
12. Виникнення класичної політичної економії у Франції.
13. Економічні погляди фізіократів. Ф. Кене.
14. Економічне вчення А. Сміта.
15. Економічне вчення Д. Рікардо.
16. Формування соціалістичних ідей.
17. Суперечності капіталістичного господарства як економічна передумова формування критичного напрямку політекономії. Економічні погляди С. Сімонді. Економічні програми П. Прудона, К. Родбертуса, Ф. Лассаля.
18. Теоретичні джерела та загальна характеристика західноєвропейського утопічного соціалізму. Економічні погляди А. Сен-Сімона., Ш. Фур'є та Р. Оуена.
19. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії. Історичні умови виникнення та загальна характеристика марксизму.
20. Становлення та розвиток неокласичної традиції в економічній теорії.
21. Загальні положення маржиналізму.
22. Австрійська школа граничної корисності. К. Менгер., Ф. Візер, Е. Бем-Баверк.
23. Кембриджська школа. А. Маршалл.
24. Кейнсіанство та його вплив на економічну політику різних країн.
25. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса.
26. Еволюція неокласичних ідей. Економічні передумови еволюції неокласичних ідей у ХХ ст. Перегляд неокласичної теорії ринку.
27. Німецький та американський неолібералізм.
28. Монетаризм.
29. Теорія «економіки пропозиції». А. Лаффер, К. Мандель.
30. Теорія «раціональних очікувань». Р. Лукас, Т. Сарджент.
31. Неокласична теорія та економічна політика.
32. Економіка країн світу в роки другої світової війни.
33. Мета та наслідки плану Маршала.
34. Загальна характеристика світової економічної системи другої половини ХХ ст.
35. Інтеграційні процеси в Європі у другій половині ХХ ст.

36. Етапи створення ЄС.
37. Інституціоналізм та його напрямки. Етапи розвитку інституціоналізму.
38. Соціальний (індустріально-технологічний) інституціоналізм.
39. Дж. Гелбрейт. Теорії трансформації капіталізму. Теорії «індустріального суспільства».
40. Концепції футурології.
41. Економічні концепції соціал-демократії.
42. Соціал-реформістські моделі економічного розвитку. Ревізіонізм. Сідней Вебб, Отто Бауер, А. Берлі, Г. Мінз, «Новий курс» Рузвельта.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Агапова Т. А. Макроэкономика [Текст] : учебник / Т. А. Агапова, С. Ф. Серегина. – М. : ДИС, 1997. – 416 с.
2. Базилінська, О. Я. Мікроекономіка [Текст] : навчальний посібник / О. Я. Базилінська Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : Навчальний посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України / В. Г. Швець. – Київ: Знання-Прес, 2003. – 444 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Благун І. Фінанси: навч. посібник / І. Благун, Р. Сорока, І. Єлейко - Львів: Магнолія - 2006, 2007.-314 с.
4. Вашків П.Г. Фінансово–банківська статистика: Навчальний посібник ./ За ред. Вашківа П.Г.. - Київ: Либідь, 2007.-512 с.
5. Вініченко, І. І. Мікроекономіка [Текст] : навчальний посібник / І. І. Вініченко, Н. В. Дацій, С. О. Корецька. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 272 с.
6. Долан, Э. Дж. Микроэкономика [Текст] / Э. Дж. Долан, П. Д. Лииндсе ; пер. с англ. В. Лукашевича и др. / под общ. ред. Б. Лисовика, В. Лукашевича. – СПб, 1994.
7. Економіка зарубіжних країн: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В. – К.: ЦУЛ, 2007.
8. Економічна історія: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Н.О.Тимочко, О.А.Пучко, Л.М.Рудомьоткіна та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 216 с.
9. Задоя, А. О. Мікроекономіка [Текст] : курс лекцій та вправи : навч. посіб. – 5-те вид., стер. – К. : Знання, КОО, 2006. – 211 с.
10. Історія економіки та економічної думки: Курс лекцій / Авт. кол.: С.В.Степаненко (кер. авт. кол.), В.М.Фещенко, С.Н.Антонюк, Н.О.Тимочко та ін. – К.: КНЕУ, 2006. – 664 с.
11. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [С.В.Степаненко, С.Н.Антонюк, В.М.Фещенко, Н.О.Тимочко] ; за ред. проф. С.В.Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. – 743, [1] с.
12. Історія економіки та економічної думки: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц./ С.В.Степаненко, В.М.Фещенко, С.Н.Антонюк, Н.О.Тимочко та ін.- К.: КНЕУ, 2008, - 248 с.
13. Історія економічних учень: Підручник / Л.Я.Корнійчук, Н.О.Татаренко, А.М. Поручник та ін.; за ред Л.Я. Корнійчук, Н.О. Татаренко. – К.: КНЕУ, 2001. – 564 с.
14. Ковальчук С. В. Фінанси: навч. посібник / С. В. Ковальчук, І. В. Форкун - Львів: "Новий світ-2000", 2006.- 568 с.
15. Кудряшов В.П. Курс фінансів: навч. посібник / В.П. Кудряшов – К.: Знання, 2008. - 431 с.
16. Лапішко М.Л. Основи фінансово-статистичного аналізу економічних процесів: Підручник.Допущено Міністерством освіти і науки України. - Львів: Світ, 1995.
17. Міжнародна економіка: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г.,

- Логвинової Н.С., Осипова В.М. – К.: ЦУЛ, 2008.
18. Міжнародна економіка: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г., Ржепішевський К.І., Ковалевський В.В. – К.: ЦУЛ, 2004.
19. Мікроекономіка і макроекономіка [Текст] : підручник / за ред. С. Будаговської. – К. : Основи, 1998. – 518 с.
20. Оспіщев В.І. Фінанси: навч. посібник / В.І. Оспіщев - 2-ге видання, перероблене і доповнене.- К.: Знання, 2008.- 366 с.
21. Панчишин, С. М. Макроекономіка [Текст] / С. М. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
22. Рокоча В. В. Міжнародна економіка. – К.: Таксон, 2003.
23. Фінанси. Бюджетна система України [Текст] : Реком. МОНУ як навч. посібн для студ. ВНЗ:Інтегрований навчально-атестаційний комплекс(навч. підручн. для студ. всіх рівнів навчання, викладачів, аспірантів, фахівців-практиків, автоматизована навчально-атестаційна система на компакт-диску). Том 1 / С.О. Булгакова, Л.І. Василенко, Л.В. Єрмошенко, В.Т. Александров; За заг. ред. Мазаракі А. А. – К : "АВТ", 2004. – 400 с. – (Державні фінанси).
24. Хайман Д. Н. Современная микроэкономика: анализ и приложение [Текст]: в 2 т. / Д. Н. Хайман ; пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 1992.
25. Юрій С.І. Фінанси: підручник / С.І. Юрій, В.М. Федосов – К.: Знання, 2008.-611 с.
26. Юхименко П.І. Теорія фінансів / П.І. Юхименко, Л.Л. Лабезник, В.М. Федосов – К.: ЦУЛ, 2010. – 576с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»
(НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 6.030508 «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»)
(НА ОСНОВІ ДИПЛОМУ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА)

Під час складання фахового вступного випробування з дисциплін, які передбачені програмою, кожен абітурієнт отримує індивідуальний білет, що містить два теоретичних, вісімнадцять тестових і одне ситуаційне завдання.

На підготовку відповідей відводиться 90 хвилин, а на викладення відповіді – 10 хвилин.

Відповіді студентів оцінюються за трьома критеріями:

- перший - це відповідь на два теоретичні питання, кожне з яких оцінюється за національною шкалою;
- другий - оцінювання тестів з трьох навчальних дисциплін, які оцінюються за національною шкалою в розрізі кожної навчальної дисципліни;
- третій - оцінювання розрахункової ситуаційної задачі, яка оцінюється за національною шкалою.

Відповіді студентів оцінюються наступним чином:

«відмінно» – заслуговує абітурієнт, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисциплін та їх значення для майбутньої професії; дає обґрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом та вірне рішення практичного ситуаційного завдання; демонструє знання законодавчих і нормативних актів; наводить узагальнення і висновки; дає правильні відповіді на додаткові запитання.

«добре» – заслуговує студент, що виявив повне знання програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного їх поповнення; виконав у повному обсязі завдання передбачені екзаменаційним білетом, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків; дає правильні відповіді на додаткові запитання фахової атестаційної комісії.

«задовільно» – заслуговує студент, що виявив знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, але дає неправильну відповідь на одне запитання, а на всі інші запитання, передбачені екзаменаційним білетом, дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається помилок у розрахунках.

«незадовільно» – коли студент дає неправильні відповіді на всі запитання, передбачені екзаменаційним білетом, припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, не може дати правильної відповіді на додатково поставлені запитання.

В розрізі кожного елемента екзаменаційного білету оцінювання здійснюється наступним чином:

Структурна частина білету	Кількість завдань	Оцінка	Вимоги до рівня знань
Теоретичне завдання	2	5	Абітурієнт виявив глибоке і всебічне знання програмового матеріалу, повністю володіє економічними термінами, вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою, під час відповіді подав розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми; навів повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів; самостійно зробив логічні висновки і узагальнення; продемонстрував здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання.
		4	Абітурієнт виявив повні знання програмового матеріалу, засвоїв основну і знайомий з додатковою літературою, вільно оперує економічними термінами, під час відповіді допустив неточності, які може виправити або при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені помилки під час визначення окремих понять чи теоретичних концепцій у галузі макро- та мікроекономіки.
		3	Абітурієнт виявив знання основного програмового матеріалу, володіє економічними термінами, відповів на питання по-суті, але під час відповіді допустив помилки або висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визнаним.
		2	Оцінюється відповідь, якщо її характер дає підставу стверджувати, що абітурієнт неправильно зрозумів зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповів на нього по-суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.
Тестове завдання	6	5	Оцінюється 86%-100% правильних відповідей.
		4	Оцінюється 51%-85% правильних відповідей.
		3	Оцінюється 40%-50% правильних відповідей.
		2	Оцінюється менше 40% правильних відповідей.
Практичне ситуаційне завдання	1	5	При вирішенні задачі: <ul style="list-style-type: none"> – правильно обрана методика, із застосуванням необхідних формул та відповідними поясненнями; – результат вирішення задачі вірний; – зроблена економічна інтерпретація отриманих результатів та висновки.
		4	При вирішенні задачі: <ul style="list-style-type: none"> – правильно обрана методика, із застосуванням необхідних формул; – результат вирішення задачі вірний; – відсутність відповідних пояснень; – відсутність економічної інтерпретації отриманих результатів та висновків.
		3	При вирішенні задачі: <ul style="list-style-type: none"> – при виборі методики допущені незначні помилки; – результат вирішення задачі невірний; – відсутність відповідних пояснень; – відсутність економічної інтерпретації отриманих результатів та висновків.
		2	При вирішенні задачі: <ul style="list-style-type: none"> – неправильно обрана методика, отже розв'язок невірний; – відсутність відповідних пояснень. – відсутність розв'язку задачі.

Оцінка з кожної дисципліни трансформується в оцінку за 100-бальною шкалою (відповідно до шкали, затвердженої Положенням про прийом на навчання на другий (третій) курс (на програму з нормативним терміном навчання на вакантні місця) для здобуття освітнього ступеня бакалавра).

Загальна оцінка виводиться як середньоарифметичне значення за 100-бальною шкалою за результатами оцінювання всіх складових екзаменаційного білету.